

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
รอบการประเมินที่ 2 / 2568 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2568 – 30 กันยายน 2568

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ชื่อ-นามสกุลนางภาณิศา สอนจันทร์.....ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ.....
หน่วยงาน ศูนย์/สพด./กลุ่ม/ฝ่ายสถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส.....
หัวข้อการพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน.....
วิธีการพัฒนาเรียนผ่านระบบ LDD e-Training.....
วันที่พัฒนา9 สิงหาคม 2568.....สถานที่สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส.....
หน่วยงานที่จัดอบรมกรมพัฒนาที่ดิน.....

สรุปสาระสำคัญ

แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ความสำคัญของโครงการ

- เริ่มต้นจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 มิ.ย. 2547 ให้กรมพัฒนาที่ดินดำเนินโครงการ

วัตถุประสงค์หลัก:

- เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำในพื้นที่เกษตรนอกเขตชลประทาน
- บรรเทาภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง
- เพิ่มรายได้ให้เกษตรกร

เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ขุดสระน้ำขนาด 1,260 ลบ.ม. จำนวน 35,380 บ่อ
- พื้นที่ได้รับประโยชน์ 70,760 ไร่
- งบประมาณรวม 731.13 ล้านบาท
- เกษตรกรร่วมจ่าย 2,500 บาท/บ่อ

ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์

- เกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้ในฤดูแล้ง
- ใช้พื้นที่ขอบบ่อปลูกพืชผักและเลี้ยงปลา
- รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 15,959.6 บาท/ครัวเรือน/ปี

ความเชื่อมโยงกับแผนระดับชาติ

- สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- เชื่อมโยงกับแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ 20 ปี

- สนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มผลิตภาพน้ำและการใช้ทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน

กระบวนการแผนงานและงบประมาณ

- ใช้ระบบ Thai Water Plan (TWP) และ e-Budgeting
- ขั้นตอนการเสนอคำขอมีการตรวจสอบสิทธิ์ที่ดินและความพร้อมของเกษตรกร
- การติดตามผลใช้ระบบรายงาน เช่น สงป.301, Thai Water Assessment, BB EvMIS, eMENSCR

การติดตามและประเมินผล

- สรรพน้ำกักเก็บน้ำได้ 98.7%
- เกษตรกรใช้ประโยชน์จากสระน้ำ 91.9%
- ความพึงพอใจ 99.9%
- รายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืชและเลี้ยงปลา

ผู้ใช้งานหลัก 4 กลุ่ม

1. เกษตรกร ผู้ลงทะเบียนขอแหล่งน้ำ
2. สถานีพัฒนาที่ดิน ผู้คัดเลือกและติดตามผล
3. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ผู้ตรวจสอบและส่งข้อมูล
4. กองแผนงาน ผู้กำหนดเป้าหมายและอนุมัติ

7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กองแผนงาน กำหนดเป้าหมายจำนวนแหล่งน้ำ
2. เกษตรกร ลงทะเบียนขอแหล่งน้ำ
3. สถานีพัฒนาที่ดิน คัดเลือกเกษตรกรที่เหมาะสม
4. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ตรวจสอบรายชื่อและส่งข้อมูล
5. กองแผนงาน ตรวจสอบและอนุมัติรายชื่อ
6. สถานีพัฒนาที่ดิน จัดหาผู้รับเหมาและบันทึกข้อมูลสัญญา
7. สถานีพัฒนาที่ดิน บันทึกความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ

การบันทึกข้อมูลสำคัญ

- ลงทะเบียนผู้รับเหมา
- บันทึกรายละเอียดสัญญา
- บันทึกรายชื่อเกษตรกรที่รับผิดชอบ
- บันทึกความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

รายงานสรุปแบ่งเป็น 4 หมวด

1. การสมัครเข้าร่วมโครงการ
2. แผนการดำเนินงาน
3. ผลการดำเนินงาน
4. ข้อมูลการก่อสร้าง

การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

1. เงื่อนไขพื้นที่ที่สามารถดำเนินโครงการ
 - ต้องเป็นพื้นที่ทำการเกษตร
 - มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินจากรัฐ เช่น โฉนด, น.ส.3, ส.ค.1, ส.ป.ก., คทช., ใบจอง ฯลฯ
 - อยู่นอกเขตชลประทาน และประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเป็นประจำ
2. คุณสมบัติดินที่เหมาะสม
 - ความชื้นน้ำต่ำ (ช้า-ช้ามาก)
 - การระบายน้ำเร็วถึงเร็วมาก
 - ความลาดชันไม่เกิน 15%
 - ไม่มีหินโผล่หรือก้อนหินขนาดใหญ่
 - หลีกเลียงดินทรายจัด ดินเค็ม ดินเปรี้ยวจากสารทะเล
3. ขนาดพื้นที่ที่เหมาะสม
 - หากจุดสระน้ำลึก ≤ 3 เมตร ต้องมีพื้นที่ขอบสระข้างละ ≥ 2 เมตร
 - ขนาดพื้นที่ขั้นต่ำประมาณ 29×32 เมตร เพื่อสร้างสระขนาด 25×28 เมตร

รูปแบบการก่อสร้าง

1. ลักษณะของสระน้ำ
 - เป็นแหล่งเก็บน้ำฝนหรือน้ำซับ
 - ขุดดินให้ได้ขนาดตามแบบ: ความกว้าง, ยาว, ลึก และลาดด้านข้าง
2. ข้อกำหนดการขุดดิน
 1. ลาดด้านข้าง ขึ้นอยู่กับชนิดของดิน เช่น ดินเหนียวปนทรายควรใช้ลาด 1:2
 2. ความลึก หากเกิน 3 เมตร ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ขุดดินและถมดิน
 3. ระยะห่างจากแนวเขตที่ดินผู้อื่น ต้องไม่น้อยกว่าสองเท่าของความลึก
 4. การพบโบราณวัตถุหรือแร่ ต้องแจ้งตามกฎหมาย
3. ตารางความสัมพันธ์ระหว่างขนาดสระ
 - มีการออกแบบสระมาตรฐานความจุ 1,260 ลบ.ม.
 - ขนาดสระแตกต่างกันตามความลาดด้านข้าง (1:1, 1:1.5, 1:2)
 - ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความกว้าง ยาว ลึก และปริมาณดินขุด

ขั้นตอนหลักของโครงการ

1. การรับสมัครเกษตรกร
 - ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและหน่วยงานท้องถิ่น
 - เกษตรกรกรอกใบสมัครหรือสมัครผ่านเว็บไซต์ [กรมพัฒนาที่ดิน](#)
 - เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินรวบรวมข้อมูลและจัดลำดับความต้องการ

2. การคัดเลือกเกษตรกร

- ต้องมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินและยินยอมให้ดำเนินการ
- สนับสนุนค่าชุดสระ 2,500 บาท/บ่อ
- กรณีเจ้าของร่วม/เช่า/มรดก ต้องมีหนังสือยินยอมจากผู้เกี่ยวข้อง

3. การตรวจสอบพื้นที่

- ต้องอยู่นอกเขตชลประทาน
- ดินต้องเหมาะสม ไม่เป็นดินทรายจัด ดินเค็ม หรือมีก้อนหินใหญ่
- พื้นที่ต้องมีขนาดเหมาะสมตามกฎหมายขุดดินและถมดิน

การยกเลิกและละสิทธิ์

กรณี 1: ก่อนทำสัญญา

- เกษตรกรแจ้งยกเลิกโดยกรอกแบบฟอร์ม
- คัดเลือกรายใหม่ในพื้นที่เดียวกัน
- เสนออนุมัติและดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง

กรณี 2: หลังทำสัญญา

- แจ้งยกเลิกพร้อมเหตุผล
- ตรวจสอบและเสนอรายใหม่แทน
- แก้ไขสัญญาและดำเนินการตามขั้นตอน

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

ขั้นตอนสำคัญ:

1. รายงานความต้องการและจัดทำ TOR
2. ขออนุมัติซื้อ/จ้าง
3. เลือกรื้อจัดซื้อ (เฉพาะเจาะจง, ประกาศทั่วไป, คัดเลือก)
4. ทำสัญญาและวางหลักประกัน
5. ตรวจสอบงานและเบิกจ่ายเงินผ่านระบบ GFMIS

เอกสารประกอบการเบิกจ่าย:

- ภาพถ่ายก่อน-หลังขุดสระ
- หนังสือรับมอบแหล่งน้ำ
- สำเนาบัตรประชาชน
- ใบสำคัญและใบเสร็จรับเงิน

การขุดสระน้ำและควบคุมงาน

- ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมงาน
- ผู้ควบคุมงานตรวจสอบตำแหน่ง ขนาด และรูปแบบสระ

- หากพื้นที่กว้างมาก ให้หมอดินอาสาและเกษตรกรช่วยควบคุม
- ต้องมีหนังสือมอบหมายอย่างเป็นทางการ

การติดตามผล

- ตรวจสอบการปฏิบัติงานและผลงาน
- ทำใบรับรองผลการดำเนินงาน
- รายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ
- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำและพัฒนาอาชีพร่วมกับหน่วยงานอื่น